

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sanna Hangelin

VAASAN KOIRAPUISTOSELVITYS

Tekniikka ja liikenne
2012

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Sanna Hangelin
Opinnäytetyön nimi	Vaasan koirapuistoselvitys
Vuosi	2012
Kieli	suomi
Sivumäärä	60
Ohjaaja	Vesa-Matti Honkanen

Tämä opinnäytetyö on laadittu Vaasan kaupungin viheralueyksikölle koirapuistojen kehittämiseksi. Työssä on selvitetty kolmen toteutetun koirapuiston nykyinen tila, kartoitettu puutteet sekä mahdolliset kehitystarpeet. Selvitys tukee koirapuistojen suunnittelua ja kehitystyötä tulevaisuudessa.

Selvityksen ohessa on perehdytty muiden kaupunkien järjestämiin koirapalveluihin. Lisäksi Vaasan koirapuistojen arvioinnissa on käytetty hyväksi muita aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä, tutkimuksia ja julkaisuja. Työ perustuu myös paikallisen koirakerhon, asiantuntijoiden ja puiston käyttäjien mielipiteisiin. Maastotutkimukset on tehty maaliskuussa 2012.

Koirien määrä Vaasassa on tasaisessa kasvussa, mikä lisää erilaisten koirapalveluiden kysyntää. Koirapuistopalvelut ovat Vaasassa kohtuullisen hyvällä mallilla, vaikka uusille koirapuistolle löytyy kysyntää. Korkea palvelutaso edistää koiraharrastustoiminnan kehittämistä toivottuun suuntaan. Lisäksi laadukkaat koirapalvelut turvaavat koiran fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen kaupunkiympäristössä.

ABSTRACT

Author	Sanna Hangelin
Title	Vaasa Dog Parks survey
Year	2012
Language	Finnish
Pages	60
Name of Supervisor	Vesa-Matti Honkanen

This thesis was made to help Vaasa City Green Area Unit to develop dog parks in Vaasa. The thesis report presents the current condition, identified risks, and development needs on the part of three of the Vaasa dog parks. The study supports the dog park planning and development in the future.

Getting familiar with other cities' dog services was part of the job. At assessing the Vaasa dog parks have been used in other, related theses, studies and publications have been drawn on. The work is also based on the opinion of a local dog club, park users and experts' opinions. Cross-country studies have been done in March 2012.

The number of dogs in Vaasa is steadily increasing, which increases the demand for different dog services. Dog park services in Vaasa are in reasonably good shape, even if there is demand for new dog parks. The high level of services functions to promote the dog activity and training, in addition to development activities in a positive direction. High quality dog services help to secure the dog's physical, mental and social development in the urban environment.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

KUVALUETTELO

1	JOHDANTO.....	6
2	KOIRA YHTEISÖSSÄ JA YHTEISKUNNASSA.....	7
	2.1 Koiran merkitys omistajalle.....	7
	2.2 Vaikutus ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin	7
	2.3 Koiran kanssa harrastaminen	8
	2.3.1 Agility	9
	2.3.2 Koiranäyttelyt.....	9
	2.3.3 Tottelevaisuuskoulutus.....	9
	2.4 Koirat ja uiminen	10
	2.5 Koirapuistot.....	10
	2.6 Koira kuntalaisena projekti	11
	2.7 Koirapalvelut Suomessa.....	12
	2.8 Koirapalvelut kaupunkirakenteessa	13
3	KOIRANPITOON VAIKUTTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ JA MÄÄRÄYKSET	
	14	
	3.1 Eläinsuojelulaki.....	14
	3.2 Järjestyslaki.....	15
	3.3 Metsästyslaki.....	16
	3.4 Rikoslaki	17
	3.5 Jätelaki	18
	3.6 Terveydensuojelulaki	18
	3.7 Kuntalaki.....	19
	3.8 Koiraverot	19
4	TOIMIVA JA TURVALLINEN KOIRAPUISTO	20
	4.1 Hyvä ja turvallinen koirapuisto.....	20
	4.1.1 Aidat.....	20
	4.1.2 Portit.....	21

4.1.3	Eteinen.....	22
4.1.4	Aitauksen koko	22
4.1.5	Pohjamateriaali.....	22
4.1.6	Virikkeellinen maasto	23
4.1.7	Heinikko ja nurmikko	23
4.1.8	Siisteys	24
4.1.9	Viihtyisyys	24
4.1.10	Pysäköinti.....	25
4.1.11	Esteettömyys	25
4.1.12	Koirapuiston vähimmäisvarustus.....	25
4.2	Omistajan vastuu koirasta	26
4.3	Koirapuiston ilmapiiri.....	26
5	KOIRAPUISTOT VAASASSA.....	28
5.1	Vaskiluodon koirapuisto	30
5.1.1	Aidat.....	30
5.1.2	Portit.....	31
5.1.3	Eteinen.....	32
5.1.4	Aitauksen koko	32
5.1.5	Pohjamateriaali.....	33
5.1.6	Ympäristö.....	33
5.1.7	Siisteys	34
5.1.8	Viihtyisyys	35
5.1.9	Pysäköinti.....	36
5.2	Onkilahden koirapuisto.....	37
5.2.1	Aidat.....	37
5.2.2	Portit.....	38
5.2.3	Eteinen.....	38
5.2.4	Aitausten koot	39
5.2.5	Pohjamateriaali.....	39
5.2.6	Ympäristö.....	40
5.2.7	Siisteys	41
5.2.8	Viihtyisyys	41

5.2.9	Pysäköinti.....	42
5.3	Suvilahden koirapuisto.....	43
5.3.1	Aidat.....	43
5.3.2	Portit.....	44
5.3.3	Eteinen.....	46
5.3.4	Aitauksen koko	46
5.3.5	Pohjamateriaali.....	47
5.3.6	Ympäristö.....	48
5.3.7	Siisteys	48
5.3.8	Viihtyisyys	49
5.3.9	Pysäköinti.....	50
6	KOIRAPALVELUIDEN KEHITYSTARPEET VAASASSA.....	51
6.1	Puistojen sijainti ja saavutettavuus	51
6.2	Koko ja soveltuvuus.....	51
6.3	Aidat ja portit	51
6.4	Maapohja, maasto	52
6.5	Luonto ja virikkeet.....	52
6.6	Jätehuolto ja kunnossapito	53
6.7	Koiran omistajien huomiointi	53
7	YHTEENVETO	55
	LÄHTEET.....	56

KUVALUETTELO

- Kuva 1.** Koirapuistot Vaasassa s.28
- Kuva 2.** Vaskiluodon koirapuisto s.30
- Kuva 3.** Vaskiluodon puistossa portti on hyvässä kunnossa ja eteinen on riittävän suuri. s.31
- Kuva 4.** Vaskiluodon koirapuistossa ei ole erikseen aidattua aluetta pienille ja isoille koirille. s.32
- Kuva 5.** Metsäinen maasto tarjoaa koiralle mielenkiintoisen ympäristön leikkimiseen. s.33
- Kuva 6.** Siistissä ja puhtaassa puistossa on mukava viettää aikaa. s.34
- Kuva 7.** Puistossa on kaksi penkkiä, joissa koiran omistajat voivat levätä ja katsella koirien leikkejä. s.35
- Kuva 8.** Vaskiluodon koirapuisto on tarkoitettu kaikenkarvaisille koirille. s.36
- Kuva 9.** Onkilahden aidatut koirapuistot sijaitsevat viihtyisässä ympäristössä, Onkilahden rannassa. s.37
- Kuva 10.** Onkilahden koirapuistot on aidattu verkkoaidalla, mutta isojen ja pienten koirien puistot erottaa vahva puuaita. s.38
- Kuva 11.** Onkilahden isojen koirien aitauksessa eteinen on hyvin suuri. s.39
- Kuva 12.** Isojen koirien puistossa on paljon puita tuomassa puistoon mielekkyyttä. s.40
- Kuva 13.** Pienten koirien aitauksen edustalla on kannellinen jäteastia s.41
- Kuva 14.** Onkilahden puistoihin on sijoitettu penkkejä koiran omistajia ajatellen. s. 42
- Kuva 15.** Suvilahden puistot s.43

Kuva 16. Pienet koirat voivat leikkiä Suvilahden puistossa omalla aidatulla alueellaan. s.44

Kuva 17. Suvilahden puistojen portit ovat huonossa kunnossa talvella, kun jää ja lumi tukkivat portin alustan. s. 45

Kuva 18. Pienten koirien puolella eteinen on hyvin suuri. s.46

Kuva 19. Pienten koirien puolella on riittävästi pinta-alan juoksemiseen ja leikkeihin. s.47

Kuva 20. Suvilahden koirapuistossa on luonnonmukainen ja mielenkiintoinen ympäristö ja vaihteleva maasto. s.48

Kuva 21. Isojen koirien puolella on kannellinen jäteastia ja lapiota. s.49

Kuva 22. Puistoissa on penkkejä koiran omistajien iloksi. s. 50

1 JOHDANTO

Selvitys on laadittu Vaasan kaupungin viheralueyksikön toimeksiannosta, opinäytetyönä. Vaasassa ei vielä ole koirapuistoja koskevaa selvitystä, joten työ tulee kaupungin näkökulmasta tarpeeseen. Selvityksestä toivotaan olevan hyötyä myös Vaasalaisille koirapuistojen käyttäjille.

Koirien määrä on Vaasassa jatkuvassa kasvussa, mikä kasvattaa myös erilaisten koirapalveluiden kysyntää. Koiran merkitys omistajalle saattaa olla korvaamaton, eikä sitä suotta kutsuta ihmisen parhaaksi ystäväksi. Nämä nelijalkaiset karvaverit ovat älykkäitä ja sosiaalisia olentoja, ja niiden kanssa voi touhuta monenlaisia asioita. Koiria voidaan kouluttaa myös erilaisiin ammattitehtäviin, mutta tämä selvitys on tehty koira-perheenjäsenen-näkökulmasta. Koiran kanssa harrastaminen on tärkeää sekä ihmisen, että koiran hyvinvoinnin kannalta.

Vaasan viheralueyksikkö haluaa tarjota käyttäjille turvalliset ja viihtyisät puitteet koiraharrastamiseen. Vaasassa on mahdollista harrastaa koiran kanssa monipuolisesti erilaisia aktiviteetteja, muun muassa paikallisten koirakerhojen sekä kaupungin toimesta. Tässä selvityksessä perehdytään kuitenkin vain kaupungin ylläpitämiin koirapuistoihin.

Työn tarkoitus on selvittää Vaasan koirapuistojen nykyinen tilanne ja mahdolliset kehitystarpeet. Tavoitteena on luoda selkeä kuva nykyisen kolmen koirapuiston tilanteesta sekä huomioida tarvittavat kehitystoimenpiteet ja mahdolliset riskit. Viheralueyksikkö haluaa palvella puiston käyttäjiä turvallisilla ja toimivilla puistoilla.

2 KOIRA YHTEISÖSSÄ JA YHTEISKUNNASSA

Suomessa arvioidaan olevan jopa 600 000 koira, mikä tarkoittaa sitä, että keskimäärin joka viidennessä Suomalaisessa perheessä on koira. Vuonna 2010, Suomen Kennelliittoon rekisteröitiin noin 51400 koiranpentua. Suuret luvut kertovat koirien suosiosta kotieläimenä. Kennelliiton mukaan viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana koirien rekisteröintimäärät ovat kasvaneet jopa nopeammin, kuin Suomen asukasluku. (Suomen Kennelliitto 2012a)

Koira on kulkenut ihmisen rinnalla arvioilta vähintään 10 000 vuotta. Koira tuo ihmiselle turvaa, ja siitä on aina ollut apua monissa arjen tilanteissa. (Meripaasi 2004, 8)

2.1 Koiran merkitys omistajalle

Koirat ovat sosiaalisia, älykkäitä sekä nopeita oppimaan. Edellä mainittujen ominaisuuksien ansiosta, koirat soveltuvat hyvin monimutkaisiinkin tehtäviin ja ovat toimineet ihmisten apuna jo historiallisen pitkään. Nykyisin koirat voivat toimia apuna metsästyksessä, huumeiden etsinnässä, pelastustehtävissä, terapiassa, vartiointissa, näkövammaisten avustamisessa, tai olla ihan vain tuomassa seuraa ihmiselle (Meripaasi 2004, 9-10). Koira ei siis suotta pidetä ihmisen parhaana ystäväenä. Koira luonnehditaan uskolliseksi ja luotettavaksi elämän kumppaniksi, joka hyväksyy ihmisen kuin ihmisen, erilaisuudesta piittaamatta. Sen lisäksi, että koira voi olla korvaamaton apu ihmisten arjessa, se voi myös pitää seuraa ja edesauttaa ihmisen psyykkistä sekä fyysistä hyvinvointia. (Suomen Kennelliitto 2012b)

2.2 Vaikutus ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin

Ihmiset ja koirat vaikuttavat kummatkin toisiinsa positiivisesti. Koirat saavat ihmiseltä läheisyyttä, huolenpitoa, ravintoa sekä turvallisen elinympäristön. Koirat puolestaan voivat tuoda ihmisten elämään ennen kaikkea seuraa, mutta myös turvallisuutta. Koiran avulla voidaan luoda uusia kontakteja sekä harrastaa liikuntaa. Koira on kautta aikojen pidetty ihmisen parhaana ystäväenä, sillä koira vaikuttaa positiivisesti ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin. (Kokko 2004, 14-16)

Useissa tutkimuksissa on todettu koiran olevan eduksi ihmisen terveydelle. Pelkääntään koiran kanssa lenkkeily ja ulkoilu, edesauttaa omistajan terveyttä. Koira on fyysisesti aktiivinen eläin, joten vaikutukset omistajan fyysisen kunnon kohotukseen ovat hyvät. Koiran kanssa vietetty aika, silittely ja leikkiminen, vähentävät lisäksi stressiä ja rauhoittaa mieltä. On myös todettu, että koiran kanssa seurustelu, ja koiran läsnäolo, edistää sydämen terveyttä ja alentaa verenpainetta. Myönteiset vaikutukset eivät ole ainoastaan fyysisiä, vaan myös psyykkisiä vaikutuksia on paljon. Koira voi vaikuttaa ihmisen mielenterveyteen positiivisesti kohottamalla itsetuntoa ja antamalla hyväksyntää. Koiran kanssa on myös mahdollista kokea onnistumisen tunteita. Koiran avulla voi myös päästä luomaan uusia ihmissuhteita ja sosialisoitua. Koira voi ainakin olla avuksi, mikä ihminen tuntee itsensä yksinäiseksi tai masentuneeksi. (Kokko 2004, 17)

2.3 Koiran kanssa harrastaminen

Koirien kanssa voidaan harrastaa erilaista vapaa-ajantoimintaa ja koira voi myös toimia reippaana lenkkikaverina. Koiran kanssa harrastaminen voi olla monin tavoin antoisaa niin omistajalle, mutta myös koiralle. Harrastaminen ei katso ikää, vaan se sopii niin aikuisille, kuin lapsillekin. Lapsille koiran hoitaminen opettaa vastuullisuutta, muista huolehtimista sekä välittämistä. Koiran kautta pääsee usein helpommin luomaan uusia sosiaalisia kontakteja ja koiranomistajilla on usein keskenään paljon mukavaa keskusteltavaa. (Suomen Kennelliitto 2012c)

Koira on oiva lenkkikaveri, ja koiran kanssa tulee helposti liikuttua aivan huomaamatta. Omasta mielenkiinnosta ja innostuneisuudesta riippuen, koiran kanssa voi harrastaa muutakin kuin lenkkeilyä. Koirien kanssa voidaan harrastaa esimerkiksi kaverikoiratoimintaa, kouluttamista, agilitya, metsästystä, erilaisia leirejä, pelastuskoiratoimintaa, kasvatusta ja nuorisotoimintaa. Koirien kanssa voi myös käydä erilaisissa näyttelyissä sekä kilpailuissa, joita Suomessa järjestetään aktiivisesti ympäri vuoden. Koiranäyttelyitä Suomessa järjestetään vuosittain lähes 300. Myös erilaisten kilpailujen ja kokeiden suosio on kasvussa. (Suomen Kennelliitto 2012c)

Useat kaupungit ylläpitävät lisäksi koirapuistoja, koirapolkuja, koirien uittopaikkoja ja muita harrastustoimintaa tukevia palveluita, jotka ovat kaupunkilaisten vapaassa käytössä. Koirapalveluiden suosio on kasvanut, mikä näkyy lisääntyneiden koirapalveluiden määrissä.

2.3.1 Agility

Agility on liikuntamuoto, joka perustuu ihmisen ja koiran väliseen yhteistyöhön. Agility on vauhdikas laji, joka vaatii nopeutta ja ketteryyttä. Agilityn tavoitteena on koirien fyysisen ja psyykkisen terveyden edistäminen, koirien yhteiskuntakelpoisuuden lisääminen sekä hyvä kohtelu. Suomessa agility liikuttaa yli 10 000 koiraa ja niiden omistajaa. Suomen agilitytoiminnasta vastaa Suomen Agilityliitto, joka on suomalaisten agilityä harrastavien yhdistysten muodostama liitto. Suomen Agilityliitto on Suomen Kennelliiton jäsen. (Suomen Agilityliitto, 2012)

2.3.2 Koiranäyttelyt

Koiranäyttelyiden tarkoitus on koota yhteen samanhenkiset koiraharrastajat. Näyttelyiden tavoitteena on edesauttaa koirien jalostus- ja kasvatustyötä. Koiranäyttelyt ovat hyvä harrastusmahdollisuus niin uusille, kuin vanhoillekin koiran omistajille. Näyttelyt ovat Agilityn ohella yksi suosituimmista koiraharrastuksista. (Suomen Kennelliitto 2012d)

2.3.3 Tottelevaisuuskoulutus

Tottelevaisuuskoulutus tai – koe, eli TOKO:n, tavoitteena on opettaa koiralle hallittua käyttäytymistä sekä koiran ohjaajalle oikeaoppista ja osaavaa taitoa käsitellä koiraa. Tottelevaisuuskokeissa testataan ohjaajan taitoa käsitellä koiraa, koiran ja ohjaajan välistä yhteistyötä. Kokeessa huomioidaan myös koiralle opetetun koulutuksen tasoa erilaisten tehtävien avulla. TOKO:ssa on eri koeluokkia, joissa on mahdollisuus edetä. TOKO on suosittu laji sekä harrastus-, että kilpailumielessä. (Suomen kennelliitto 2012e)

2.4 Koirat ja uiminen

Kesäisin monet koirat nauttivat päästessään uimaan viileään veteen. Osa kunnista tarjoaa kesäisin koirille uimapaikkoja, missä koirat saavat olla alueella vapaana ja pääsevät nauttimaan vedestä. Alue täytyy olla suunniteltu vastaamaan koirien tarpeita. Rannan tulee olla turvallinen, jotta se soveltuu koirien tarpeeseen. Osa koirista saattaa pelätä vettä tai ei ole muuten tottunut vielä uimiseen. Koira voi totutella ja houkutellessa veteen loivalla ja turvallisella rannalla, jossa maasto on tasainen, ja koira pääsee helposti pois vedestä. Koira ei saa missään tapauksessa pakottaa veteen, vaan antaa koiran rauhassa tutustua uuteen elementtiin. Suuret kaupungit ovat rakentaneet koirille ulkona sijaitsevien uimapaikkojen lisäksi jopa uimahalleja ja kylpylöitä. (Suomen Eläinsuojeluyhdistystenliitto ry.)

Koiran uittopaikoilla rannan tulee olla riittävän turvallinen, jotta omistaja uskaltaa päästää koiransa uimaan alueella vapaasti. Rannalla tai vedessä ei saa olla esimerkiksi lasinsiruja, jotka voivat aiheuttaa koirille haavoja. Vedessä ei saa olla isoja kiviä, jotka aiheuttavat vaaratilanteita uimessa. Alueen huoltotaso on pidettävä kunnossa, jotta vältytään ylimääräisiltä terveysongelmilta. Roska-astiat ovat koiranuittopaikoilla ehdottomia, jotta ranta pysyy siistinä, eikä jätöksiä ole pitkin aluetta. Alueen olisi myös hyvä olla aidattu, jotta omistajan on turvallista pitää koira vapaana. Myös veden laatuun ja alueen viihtyisyyteen on kiinnitettävä riittävästi huomioita.

2.5 Koirapuistot

Koirat kuuluvat luontevana osana yhteiskuntaan, ja niille on hyvä varata vain koirien käyttöön tulevia alueita. Tällaisia voivat olla esimerkiksi koirapuistot, koirapolut sekä koirien uittopaikat (Suomen Kennelliitto 2012f). Kaupungit voivat mahdollisuuksien mukaan tarjota koirille erilaisia palveluita. Useat kaupungit Suomessa ylläpitävät ja rakentavat koirapuistoja. Suuremmissa kunnissa ja kaupungeissa puistoja on usein enemmän, verrattuna pienempiin paikkakuntiin. Koirapuistot mahdollistavat kaupunkikoirille vapaamman liikkumisen, sekä mahdollisuuden leikkiä ja touhuta toisten koirien kanssa. Kävelylenkit, talutushihnaan kytkettynä, eivät aina riitä koiralle. (Lemmikille.com)

2.6 Koira kuntalaisena projekti

Keväällä 2008 Suomessa lähti käyntiin hanke, jonka tavoitteena oli edistää koira-myönteisyyttä sekä parantaa koirien merkityksen ymmärtämistä yhteiskunnassa. Hankkeen taustalla on vuonna 1998 valmistunut Koira ja kotikunta -selvitys, jossa tutkittiin esimerkiksi muiden Euroopan maiden koiraolosuhteita ja verrattiin selvityksestä saatuja tuloksia Suomeen. Tutkimuksesta saatiin paljon uusia ideoita ja toimintamalleja, joita haluttiin ottaa käyttöön myös Suomessa. Koira kuntalaisena projektin pitkäaikaisia tavoitteita ovat koirien ja niiden omistajien aseman parantaminen suomalaisessa yhteiskunnassa. Hankkeen avulla halutaan lisätä koira-myönteisyyttä ja parantaa ihmisten mielikuvaa koirista ja koiraharrastuksista. Tavoitteena on myös lisätä koiratoimintaa ympäri maata ja saada uusia jäseniä Kennelliittoon sekä kennelpiiriin. Myös paikallistoimijoiden aktivoiminen on yksi hankkeen pienimuotoisemmista tavoitteista.

Käytännössä hanke toteutettiin ympäri Suomen, erilaisissa pilottikunnissa. Piloteista saadut ohjeet koottiin yhteen, ja niistä muodostui ”Koira kuntalaisena – Opas kunnille ja koiranomistajille”. (Suomen Kennelliitto 2012f)

Koira kuntalaisena pilottien kautta mallinnettiin muun muassa:

1. Paimiossa perustettiin koirayhdistys palvelemaan kaikkia kunnan koiraharrastajia. Yhdistyksen perustamiseen vaadittavien asiakirjojen mallikappalet ovat vapaasti kaikkien koiraharrastajien käytettävissä. Yhtenä Koira kuntalaisena -projektin tavoitteena oli saada jokaiseen Suomen kuntaan toimiva yleiskoirayhdistys.
2. Sodankylässä perustettiin pieneläinhautausmaa. Jokaisella kunnalla on terveydensuojelulain määräämä velvollisuus osoittaa paikka lemmikkieläinten hautaamiseen. Hautausmaa perustettiin yhteistyössä kunnan ja paikallisen koirayhdistyksen kanssa.
3. Koirapuiston perustamismalli räätälöitiin Helsingin kaupungin rakennusosaston kanssa. Mallipiirustukset ja kustannuslaskelmat ovat vapaasti käytettävissä.
4. Kuntalaisaloitteen tekemismallilla kannustetaan jokaista koiranomistajaa osallistumaan oman kuntansa päätöksentekoon tekemällä kuntalaisaloitteita. Aloitteen voi tehdä esimerkiksi koiraveron kumoamisesta, koirapuiston perustamisesta tai roska-astioiden lisäämisestä.
5. Koira-asian tekeminen tutuksi jokaiselle suomalaiselle aloitettiin viemällä koira-asiaa kouluihin. Kotkassa koottiin Koira koulussa -opettajan opas,

- jonka avulla ala-asteen opettaja voi tuoda koira-asiaa eri oppiaineiden lomaan. Koululaispakettia voi hyödyntää myös kerhotoiminnassa.
6. Koira kaupungissa -opas toteutettiin Heinolassa. Oppaaseen kerättiin kaikki kaupungin koiranomistajia koskevat säännöt, kartta koirille tarkoitettuihin alueista sekä koiranomistajalle tärkeät yhteystiedot kuten paikalliset koirayhdistykset ja eläinlääkärit yms. palvelut. Opas jaettiin jokaiseen kotiin, jolloin yhteiset pelisäännöt tulivat samalla tutuksi sekä koiranomistajille että koirattomille kaupunkilaisille. Sittemmin vastaavia oppaita on toteutettu myös muissa kaupungeissa
 7. Vuonna 2001 toteutettiin Koiranomistajan opas, johon koottiin pilottikunnissa saadut kokemukset kaikkien koiranomistajien ja kuntien käyttöön. Vuoden 2007 uusintapainoksen yhteydessä oppaan nimi muuttui Koira kuntalaisena -oppaaksi. (Koira kuntalaisena – Opas kunnille ja koiranomistajille)
 8. Koirien huomioon ottaminen asuinalueen suunnittelussa toteutettiin Heinolan asuatomessualueella. Alue suunniteltiin siten, että koira kuuluu luontevana osana yhteiskuntaan. Niille varattiin omia alueita kuten koirapolku, koirien uimaranta ja koirapuisto jo suunnitteluvaiheessa.
 9. Vaasassa kokeiltiin koiratoimikunnan ottamista avuksi koira-asioiden hoitamisessa kaupungissa. Paikallisista koiraharrastajista koottiin ryhmä, joka toimi yhdessä koira-asioita hoitavien virkamiesten kanssa. Koiranomistajien mielipiteet ja ehdotukset otettiin huomioon esimerkiksi uusien koiranjätösroskapöytäjen sijainnin suunnittelussa.
 10. Kaverikoiratoiminta aloitettiin Paimiossa ja Salpausselän kennelpiirin alueella. Kaverikoiratoiminnalla tuodaan iloa ja mielen piristystä koiravieraiden avulla esimerkiksi laitoksissa asuville vanhuksille tai vammaisille. Sittemmin toiminta on levinnyt ympäri maata ja jatkaa edelleen leviämistä.
 11. Heinolan asuatomessuille tehtiin opas, jossa on käteviä vinkkejä jokaiselle koiranomistajalle siitä, miten voi pienin ratkaisuin helpottaa koiranpitoa kotona.
 12. Jokakeväiseen negatiiviseen koiranjätöskeskusteluun on kehitelty ratkaisuja positiivisten toimintamallien kautta. Esimerkiksi Landbon pientaloyhdistys Sipoossa kehitti idean, jossa pientaloasukkaat sallivat tarralla koiranjätöspussien tiputtamisen yksityisiin roskapönttöihinsä

(Suomen Kennelliitto 2012f, Koira kuntalaisena – projekti).

Hanke sai paljon positiivista palautetta ja sillä saatiin aikaan hyviä tuloksia. Useassa kaupungissa poistettiin esimerkiksi koiraverokokonaan.

2.7 Koirapalvelut Suomessa

Koirapuistojen ja -palveluiden määrä Suomessa vaihtelee kunnan tai kaupungin koon mukaan. Kaupungit voivat mahdollisuuksien mukaan tarjota laajasti erilaisia koirapalveluita asukkailleen. Palveluiden määrään vaikuttaa kysyntä, kustannus-

asiat sekä muut käytännön seikat. Suurissa kaupungeissa palveluita on usein huomattavasti laajemmassa mittakaavassa, kuin pienemmissä kunnissa. Myös koirapalveluiden laatu ja alueiden hoitotasot vaihtelevat kunnittain.

2.8 Koirapalvelut kaupunkirakenteessa

Koirapalveluiden tavoitteena on tarjota kaupungin asukkaille ja koirille virikkeellistä vapaa-ajantoimintaa. Koirapuistojen tulee olla toimiva ja viihtyisiä niin ihmisen, kuin eläimenkin kannalta. Koirapalvelut suunnitellaan vastamaan käyttäjien tarpeiden, kysynnän ja alueen olemassa olevan palvelutason mukaan. Koirapuiston sijoittamisessa on huomioitava alueen sijainti viherverkostossa sekä kaupunkirakenteessa. Lisäksi on huomioitava mahdolliset arvokkaat luonto- ja kulttuuri-alueet. Koirapuistoon on myös oltava hyvät kulkuyhteydet, mielellään metsäinen alue tai maapohjaltaan vahvistettua vanhaa peltoa tai joutomaata. (Turku.fi)

Koirapuistoa suunniteltaessa, on tärkeää valita sijoituspaikka siten, että se ei ole liian lähellä asutusta, mutta ei myöskään liian syrjäisellä alueella, jonne välimatkat ovat suuret. Puiston sijaintia valittaessa on huomioitava, että alueelle on riittävän hyvät kulkuyhteydet, ja alueelle pääsee niin autolla, kuin kevyen liikenteen väyliä pitkin. Koirapuiston yksi tärkeimmistä asioista on puiston luonnonmukaisuus. Metsäiset alueet ovat puiston sijainnin kannalta erinomaisia. Metsä tarjoaa koirille useita luonnonmukaisia virikkeitä, ja tekee puistosta mielenkiintoisen. Vaihteleva ja hieman mäkinen maasto lisää puiston mielekkyyttä. Tasainen, autio kenttä, on koirien kannalta tylsä ratkaisu, vaikka juoksuutilaa olisikin paljon.

3 KOIRANPITOON VAIKUTTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ JA MÄÄRÄYKSET

Koiran pitoon vaikuttaa useampi eri lakipykälä ja asetus. Koirapuistoissa, kun koira pidetään vapaana, saattaa hankalia tilanteita päästä syntymään herkemmin. Kenelle kuuluu vastuu, jos koira puree toista koira. Koirapuiston käyttäjän tulee olla tietoinen koira koskevista lakipykälästä, ja tiedostaa, että jokainen tuo koiransa puistoon omalla vastuulla. Ongelmia pääsee helposti syntymään etenkin isojen ja pienempien koirien kesken, ja tappeluilla saattaa olla ikäviäkin seurauksia.

Helppimmalla päästään, kun hankaluudet saadaan selvitettyä omistajien kanssa keskenään, eikä asiaa tarvitse viedä eläinsuojeluvalvojalle, tai oikeuteen. Jokaisen tulee tuntea oman koiran luonne, ennen kuin laskee sen vapaaksi. Yllättäviä tilanteita saattaa kuitenkin syntyä. Vahingonkorvauslain tuottamussääntöjen perusteella, vahingon korvaa se osapuoli, joka on vahinkoa tuottanut. Tuottamus voi ilmetä esimerkiksi huolimattomuutena, virheenä tai laiminlyöntinä (Joka koiran lakitieto 2010, 24). Järjestyslaissa määrätään, että koira tulee pitää taajamassa kytkettynä, mutta koirapuistossa koira saadaan laskea vapaaksi. Tällöin koira tulee kuitenkin pitää tiukasti omistajan valvonnassa.

Vahingonkorvauslain mukaan, omistaja ei yleensä ole vastuussa koiran aiheuttamista vahingoista alueella, jossa on luvallista pitää koira vapaana. Mikäli omistajalla on kuitenkin syytä epäillä koiran käyttäytymistä, on se silloin syytä pitää kytkettynä. Lopullinen ratkaisu riippuu siitä, onko omistajalla ollut tietoa koiran aikaisemmasta aggressiivisesta käytöksestä. Omistaja ei ole korvausvelvollinen, mikäli koira ei ole aikaisemmin käyttäytynyt aggressiivisesti tai aiheuttanut vahinkoa tai tappeluita. (Joka koiran lakitieto 2010, 25)

3.1 Eläinsuojelulaki

Eläinsuojelulain tarkoitus on suojella kaikkia eläimiä kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lailla pyritään myös edistämään eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty. Lisäksi eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. (Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247, 3§)

3.2 Järjestyslaki

Nykyinen järjestyslaki on tullut voimaan Suomessa 27.6.2003. Järjestyslain tavoitteena on edistää järjestystä ja turvallisuutta yleisillä paikoilla. Järjestyslaki koskee yleisesti käytettäviä paikkoja, kuten teitä, katuja, jalkakäytäviä, toreja, puistoja, uimarantoja, urheilukenttiä, rakennuksia ja hautausmaita.

Järjestyslain pykälässä 14 käsitellään koirakuria seuraavasti:

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi koiran omistajan tai haltijan on:

- 1) pidettävä koira taajamassa kytkettynä;
- 2) pidettävä huolta siitä, ettei koira pääse kytkemättömänä kuntopolulle tai muulle sen kaltaiselle juoksuradalle eikä lainkaan yleiselle uimarannalle, lasten leikkipaikaksi varatulle alueelle, toriaikana torille taikka yleiseen käyttöön kunnostetulle ladulle tai urheilukentälle, jollei se ole erikseen sallittua; ([19.12.2003/1195](#))
- 3) pidettävä huolta siitä, että koiran uloste ei jää ympäristöön hoidetulla alueella taajamassa.

Mitä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei koske virantoimituksessa käytettävää valtion omistamaa koira, vartiointitehtävässä olevaa vartijan koira, palvelutehtävässä olevaa koulutettua pelastuskoira, liikuntavammaisen avustajakoira eikä näkövammaisen opaskoira.

Mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, ei koske suljettua pihaa, koirien harjoituspaikkaa eikä erityisesti osoitettua aidattua jaloittelualuetta. Koiran tulee kuitenkin näissäkin paikoissa olla omistajansa tai haltijansa valvonnassa. (Järjestyslaki 27.6.2003/612, §14)

3.3 Metsästyslaki

Voimassa olevassa metsästyslaissa käsitellään koiran pitoon liittyviä asioita, joista koiran omistajan on hyvä olla tietoinen.

Koiran kiinnipitoa säättävä lakipykälä 51 määrää seuraavasti: Maaliskuun 1 päivästä elokuun 19 päivään ulkona oleva koira on pidettävä kytkettynä tai siten, että se on välittömästi kytkettävissä.

Edellä 1 momentissa sanottu ei kuitenkaan koske:

- 1) alueen omistajan tai haltijan luvalla pihamaalla tai puutarhassa taikka koiran pitämiseen varatulla aidatulla alueella olevaa koira;
- 2) viittä kuukautta nuorempaa koira;
- 3) paimentamis-, opas- tai vartiointitehtävässä taikka muussa sen laatuisessa palvelutehtävässä olevaa koira;
- 4) poliisin, tullilaitoksen, puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tehtävässä olevaa koira; eikä
- 5) koira, jota koulutetaan 3 tai 4 kohdassa tarkoitettuun tehtävään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuudesta saadaan poiketa, kun muuta kuin ajavaa koira käytetään metsästykseseen. Kiellosta saadaan poiketa myös, kun kanakoira tai muuta lintukoira koulutetaan rauhoitettuja riistaeläimiä niiden lisääntymisaikana häiritsemättä.

Pykälä 52 määrää koiran koirakokeissa ja kouluttamisessa huomioitavan seuraavaa. Suomen riistakeskus voi koirakokeen pitämiseksi tai koiran

kouluttamiseksi antaa luvan poiketa 51 §:n 1 momentissa säädetystä velvollisuudesta. Koirakokeen ja kouluttamisen tulee tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei niiden lisääntymisaikana häiritä. ([18.2.2011/159](#))

Hirvieläinten rauhoituksen estämättä saadaan hirvieläinten metsästyksen käytettävän koiran metsästyskokeita järjestää ja tällaista koiraa kouluttaa elokuun 20 päivästä joulukuun loppuun. Vastaavasti saadaan muuhun metsästyksen käytettävän koiran metsästyskokeita järjestää ja tällaista koiraa kouluttaa elokuun 20 päivästä helmikuun loppuun. Koirakokeen ja kouluttamisen tulee tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei vahingoiteta.

Suden, karhun, saukon ja ilveksen metsästämiseen käytettävän koiran metsästyskokeiden järjestämiseen ja tällaisen koiran kouluttamiseen on kuitenkin oltava Suomen riistakeskuksen myöntämä lupa. ([18.2.2011/159](#))

Koiran pitämistä toisen alueella, on määritelty metsästyslain pykälässä 53. Ilman maanomistajan tai metsästysoikeuden haltijan lupaa koiraa ei saa pitää irti toisen alueella.

Maanomistajalla tai metsästysoikeuden haltijalla on oikeus poistaa alueelta 1 momentin vastaisesti siellä oleva koira tai ottaa se talteen. Jos koiran avulla metsästettäessä ajo tai haukku poikkeaa vieralle alueelle, alueen omistajan tai metsästysoikeuden haltijan on kuitenkin annettava ajon tai haukun jatkoa häiriintymättä puolen tunnin ajan. Jollei koiran omistaja tämän ajan kuluessa hae koiraa pois, alueen omistajalla tai metsästysoikeuden haltijalla on oikeus keskeyttää ajo tai haukku sekä poistaa alueelta koira tai ottaa se talteen. Metsästyslaki / 28.6.1993/615 (Finlex 19.01.2012) 51,52,53§

3.4 Rikoslaki

Eläimen vartioimatta jättämisestä on mainittu rikoslain luvun 44, pykälässä 15 seuraavasti:

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta jättää asianmukaisesti vartioimatta ihmisille vaarallisen eläimen, josta hän on vastuussa, on tuomittava eläimen vartioimatta jättämisestä sakkoon.

Tuomioistuimien voi määrätä eläimen tapettavaksi, jos se on eläimen vaarallisuuden vuoksi perusteltua. (Rikoslaki 19.12.1889/39, luku 4 15§).

3.5 Jätelaki

Tämän lain tavoitteena on tukea kestävästä kehityksestä edistämällä luonnonvarojen järkevää käyttöä sekä ehkäisemällä ja torjumalla jätteistä aiheutuva vaara ja haittaa terveydelle ja ympäristölle. (Jätelaki 3.12.1993/1072, 1§).

Kyseistä lakia on kuitenkin hankala valvoa, sillä poliiseilla ei riitä resursseja sen valvomiseen, eikä sakkorangaistuksia sen rikkomisesta ole jaettu. Koiran ulkoiluttajan tulee kuitenkin huolehtia, ettei koiran jätöksiä jää taajamaympäristöön, hoidetuille alueille. Hoidettuja alueita ovat alueet, joilla on istutuksia ja hoidettu nurmikko, sekä alueet, joissa on päällystetty tie. Jätösten poiskorjaaminen on jokaisen omistajan itsensä vastuulla, ja sillä voidaan edesauttaa myönteisen ilmapiirin luomista. Jätöksistä huolehtimisella voidaan myös pitää huolta yleisestä siisteystä ja viihtyvyydestä, sekä ylläpitää terveellistä elinympäristöä (Jaakonsaari, Ojala 2011, 232).

3.6 Terveysturvallisuuslaki

Terveysturvallisuuslain pykälä 24 määrää eläinten hautaamisesta ja hävittämisestä seuraavasti:

Kunnan on osoitettava kuolleiden eläinten hautaamiseen ja hävittämiseen sellainen paikka tai tapa, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa. Hautaamisessa ja hävittämisessä on eläintautien vastustamiseksi noudatettava, mitä eläintautilaisissa [\(55/80\)](#) säädetään. (Terveysturvallisuuslaki, 19.8.1994/763 24§).

3.7 Kuntalaki

Kuntalaisella on omat oikeudet vaikuttaa kuntaan asioihin, joten koiranomistajan on hyvä tietää perusasiat myös kuntalaista. Pykälät 27 ja 28 koskevat kuntalaisen osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä aloitemahdollisuutta. Pykälässä 66 veroja koskevista päätöksistä, joka koskee myös koiraveroa. Kunnan koiraveron poistamiseen, tai sen määrään, voidaan vaikuttaa ennen talousarviokäsittelyä. (Kuntalaki, 27§,28§, 66§)

3.8 Koiravero

Koiravero on lain mukaan maksettava, mikäli kunnanvaltuusto on niin määrännyt. Vero maksetaan kuntaan, jossa koira on edellisen verovuoden päättyessä pysyvästi pidetty. Koiraveron maksaa koiran omistaja, jonka omistuksessa koira on ollut verovuoden päättyessä. Koiran ollessa lapsen omistuksessa, ovat lapsen vanhemmat täten maksuvelvollisia. Kunnanvaltuusto päättää peritäänkö kunnassa koiraveroa, sekä mikä veron suurus on. Koiraveron määrä voi enimmillään olla 50 € yhtä koira kohden. (Jaakonsaari 2011, 241-242)

Kaikki eivät kuitenkaan ole velvollisia maksamaan koiraveroa, sillä esimerkiksi porojen paimentamiseen tarkoitettuja koiria ei ole velvoitettu maksamaan koiraveroa. Myös invalidien avustuskoirat sekä opaskoirat, poliisikoirat, maanpuolustus- tai väestönsuojelutehtäviin koulutetut koirat, ovat vapaita koiraverosta. Myös koiranpennut, jotka ovat verovuoden päättyessä alle viiden kuukauden ikäisiä, ovat verottomia. Verovelvollisesta koirasta on tehtävä koirailmoitus. Koiravero voidaan korottaa kaksinkertaiseksi, mikäli koirailmoitusta ei tehdä ajallaan. (Jaakonsaari 2011, 241-242)

Vuonna 2011 Suomessa koiraveroa perittiin kymmenessä kunnassa. (Koira kuntalaisena - opas kunnille ja koiranomistajille)

4 TOIMIVA JA TURVALLINEN KOIRAPUISTO

Koirille tarkoitettun alueen suunnittelussa, on otettava huomioon, että alue täyttää niin koirien, kuin ihmistenkin tarpeet. Rakennus- ja suunnitteluvaiheessa on huomioitava käytännöllisyys ja turvallisuus. Koirapuistoja suunniteltaessa on otettava huomioon lukuisia eri asioita, jotta puistosta tulee kaikin puolin käyttökelpoinen. Puiston oltava sekä koiran, että omistajan kannalta turvallinen ja viihtyisä paikka viettää aikaa.

Koirapuistot ovat oiva tapa purkaa ylimääräistä energiaa vapaasti ja turvallisesti luonnon ympäristössä. Koira ovat seurallisia eläimiä, ja viihtyvät hyvin toisten koirien seurassa. Pennut, sekä perheen ainoat koirat, saavat koirapuistoissa seuraa, oppivat sosiaalisia taitoja sekä luontevan tavan käyttäytyä muiden koirien seurassa. Koiran on myös tärkeä sisäistää lajinomainen vuorovaikutus. Pennut voivat myös oppia muilta koirilta asioita, joita omistaja ei tälle pysty opettamaan. Vanhemmat koirat voivat opettaa pentuja, ja pitävät samalla yllä omia sosiaalisia taitojaan. Koirapuistoissa opittu käyttäytymismalli auttaa koiria toimimaan paremmin myös muissa ympäristöissä. Myös koiran omistaja voi luoda uusia sosiaalisia kontakteja koirapuistossa tutustumalla muihin koiranomistajiin. Koirakokemuksista keskustelu voi olla hyödyksi molemmille osapuolille, ja voi saada uusia samanhenkisiä ystäviä. (Lemmikille.com)

4.1 Hyvä ja turvallinen koirapuisto

Koirapuistot on tarkoitettu kaikkien käytettäväksi, ja niiden turvallisuudesta vastaa kaikki koirapuiston käyttäjät. Koirapuistossa tulee pitää yllä hyvää henkeä, ja puisto on pidettävä siistinä ja turvallisena paikkana kaikille käyttäjilleen. Hyvän ja turvallisen koirapuiston rakenteellisia ominaisuuksia on useita.

4.1.1 Aidat

Turvallinen koirapuisto on aidattu tukevalla aidalla. Aidan tulee täyttää tehtävänsä, eli pitää koirat aitauksen sisäpuolella, eikä päästä ulkopuolisia vierailijoita sisäpuolelle. Aitauksen tulee ulottua maahan asti, ehkä jopa maan alle. Myös aidan

korkeus on tärkeää huomioida, ja sen olisikin hyvä olla vähintään 1,5 m korkea tai ulottua jopa kahteen metriin. Korkea aita takaa sen, että riistaviettinenkään koira ei pääse hyppäämään aidan yli. Korkean aidan yläreuna voi olla taivutettu sisäänpäin, mikä lisää aitauksen turvallisuutta.

Turvallinen aitaus ei myöskään ole ruostunut tai puhki. Aitauksessa ei saa olla turhia aukkoja, joita pienet koirat voivat sujahtaa aitauksen ulkopuolelle. Aita verkko ei saa olla suurta, ja ylimääräiset raot aidan ja portin välissä, on oltava tiiviit. Turvallinen aitaus koirapuistossa on kaikkien etu, niin koirien, muiden eläinten, ihmisten, kuin liikenteenkin.

4.1.2 Portit

Turvallinen aitaus ei yksissään takaa koirapuiston turvallisuutta, vaan myös portin on oltava kunnossa, ja laatutasoltaan riittävä. Koirapuistossa on hyvä olla yksi varsinainen kulkuportti, joka pidetään huolellisesti suljettuna aina, kun puistoon tullaan ja sieltä lähdetään. Omistajan on helppo pitää tilannetta silmällä, kun puistossa on ainoastaan yksi, eikä useampi portti. Portin on hyvä olla samaa materiaalia, kuin itse aitakin. Materiaali on riittävän tiivistä, ettei pieni koira pääse livahamaan liian harvoista raoista. Portin alusta on hyvä olla sellaista materiaalia, että koira ei pysty kaivamaan niiden alta, ja ne on helppo pitää puhtaana. Portin tulee olla riittävän leveä, jotta kulkeminen on vaivatonta ja turvallista.

Porteissa on myös oltava lukot, joita koirat eivät pysty avaamaan, mutta ovat ihmisten helposti käytettäviä. Lukkojen on kestävä kovaa ja pitkäaikaista käyttöä, sekä vaihtelevia sääolosuhteita. Jossain kaupungeissa koirapuistojen portit pidetään lukittuina, ja ne on mahdollista saada auki vain panttia vastaan.

Koirapuistossa on hyvä olla toinen, lukollinen portti, huoltotoimenpiteitä varten. Tämä portti on tarkoitettu vain esimerkiksi huoltoajoneuvoille, ja pidetään lukittuna muilta käyttäjiltä.

4.1.3 Eteinen

Hyvän kulkuportin lisäksi, toimivassa koirapuistossa on myös eteinen, joka on riittävän tilava. Omistajan tulee pystyä laskemaan helposti koira vapaaksi, sille varatulla alueella. Eteisen avulla voidaan välttyä monilta vaaratilanteilta, kun jokin puistoon tuleva koira, ei tule toimeen jonkun puistossa olevan koiran kanssa. Täten tilanteeseen ehditään reagoida ajoissa, eikä vaaratilanteita pääse syntymään. Portteja eteiseen on useita eri malleja, ja ne voivat toimia joko liukuovina, tai aue- ta ulospäin.

4.1.4 Aitauksen koko

Aitauksen tulee olla riittävän suuri, jotta koirat mahtuvan leikkimään alueella vapaasti. Koiran tulee pystyä juoksemaan puistossa vapaasti ja purkaa ylimääräistä energiaa. Liian pienessä ja ahtaassa puistossa ei ole mielekäästä käydä, ja koirien välisiä vaara- ja riitatilanteita syntyy täten herkemmin.

Koirapuiston turvallisuutta voidaan parantaa jakamalla aitaus kahtia, pienille ja suurille koirille suunnattuihin omiin aitauksiin. Aitauksen portteihin on merkitty, onko aitaus tarkoitettu pienten vai suurien koirien käyttöön. Näitä merkintöjä tulee ehdottomasti noudattaa. Lemmikille.fi-verkkosivuston mukaan, keskikokoiset koirat kuuluvat isojen koirien puolelle. Ja pienen koiran raja on noin 40 cm säkäkorkeus. Pieni, mutta roteva koira, voi jossain tapauksissa mennä myös isompien koirien puolelle. Epäselvissä tapauksissa on hyvä keskustella muiden paikalla olevien koiran omistajien kanssa, ja katsoa mikä on sen hetkisen tilanteen kannalta paras ratkaisu. Vanha, tai hyvin arka koira, voidaan joskus päästää myös pienten koirien puolelle.

4.1.5 Pohjamateriaali

Jotta koirapuisto pysyy koirien kannalta turvallisena ja puhtaana, on maa-aineksen laatuun kiinnitettävä riittävästi huomiota. Pohja-aines tulee olla sellaista, etteivät koirat sotkeennu ja sairastu. Maapohjan tulee pysyä helposti siistinä, eikä se saa muuttaa koostumustaan erilaisissa sääolosuhteissa. Pohjamateriaali ei saisi kuival- la säällä sotkea koiran tassuja. Porttien alueella maa-aines voi olla erilaista kuin

alueella muuten, esimerkiksi sora ja murske ovat hyviä vaihtoehtoja. Muualla alueella maa voi olla ruohoa tai maata, tai soraa tai mursketta. Kivituhka on esimerkiksi huonosta pohjamateriaalista, sillä se muuttuu sateella mudaksi, joka sotkee. Kivituhka sisältää myös jossain määrin suolaa, joka voi aiheuttaa koiran tassuihin ihottumaa.

Koirapuistossa voi myös olla tarvittaessa ylimääräistä soraa tai mursketta, jolla voidaan täyttää koirien kaivamia kuoppia. Kuopat voivat olla vaarallisia vapaana juokseville koirille.

4.1.6 Virikkeellinen maasto

Koirat viihtyvät puistoissa paremmin, mikäli niissä on tarjolla muutakin, kuin tasainen hiekkakenttä. Hyvä sijoituspaikka koirapuistolle on esimerkiksi metsä, joka tarjoaa jo ennestään mielenkiintoisen ympäristön koiralle. Alue on koiralle huomattavasti mielenkiintoisempi, kun siellä on runsaasti puita, pensaita, heinikoita ja puskia, joita ne voivat nuuskia ja tutkia. Aluetta ei saa kuitenkaan ahtaa liian täyteen, sillä vapaana juokseminen ja temmeltäminen ovat koirapuiston alkuperäinen tarkoitus. Virikkeellinen maasto toimii kuitenkin hyvänä lisänä koirapuistolle.

4.1.7 Heinikko ja nurmikko

Luonnonmukainen ympäristö koirapuistoissa on tärkeää, mutta alueen hoitotason on oltava riittävä, jotta ympäristö pysyy koirille ja koiranomistajille turvallisena. Pitkäksi kasvanut heinikko saattaa kesäisin olla vaaraksi siellä temmeltäville koirille. Lisäksi omistajan on hankalaa esimerkiksi korjata koiran jätöksen pitkän heinikon seasta. Pitkän heinikon merkittävä ongelma on myös punkit, jotka tarttuvat heinikosta ja ruohoisesta aluskasvillisuudesta koiraan tai koiranomistajaan. Punkit voivat puremallaan levittää vaarallisia tauteja koiriin ja ihmisiin, ja punkit voivat koiran mukana levittyä uusille alueille. (Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

4.1.8 Siisteys

Siisti, ja terveellinen koirapuisto on varmasti yksi tärkeimpiä kriteerejä. Kukaan tuskin haluaa tuoda koiraansa alueelle, jossa on likaista, ja jossa koiran terveys saattaa olla uhattuna. Kaikkien turvallisuuden vuoksi, puistoon ei saa tuoda sairasta tai rokottamatonta koira.

Koirapuistossa on myös oltava hyvät, kannelliset jäteastiat. Myös koirien jätösten siivoaminen on koiran omistajan vastuulla. Jätöksen siivoamalla, pidetään puisto siistinä, vältetään turhilta sairauksilta ja sisäloisilta. Nykyisin jotkin koirapuistot tarjoavat käyttäjilleen koirankakkapusseja, mutta niitä on hyvä varata mukaan myös itse. Useissa puistoissa on myös lapioita ja haravoita, jotka helpottavat käyttäjien siivousta.

Alueella on hyvä olla vesipiste, joka tarvittaessa auttaa ylläpitämään alueen siisteystasoa. Vesipiste on myös hyvä etu kesän hellepäivinä, kun koiran nestetasapaino vaatii erityishuomiota.

4.1.9 Viihtyisyys

Alueen viihtyisyyttä voidaan parantaa kunnan valaistuksella, joka kattaa koko puistoalueen. Hyvä valaistus on tärkeää myös puiston turvallisuuden kannalta. Omistajien kannalta on myös hyvä, jos alueella on penkkejä, joilla koiran ulkoiluttaja voi välillä levätä. Koiran omistajan viihtyisyyttä voidaan parantaa myös erillisellä sadekatoksella.

Hyvän koirapuiston ominaisuuksiin kuuluu myös ilmoitustaulu, johon saadaan näkyviin kaikki tärkeät tiedotteet. Ilmoitustaulun tulee olla suojattu sateelta, ja kestää pidempääkin käyttöä. Ilmoitustaululla voidaan tuoda ilmi paikallisten koirayhdistysten tärkeimmät tiedotteet, sekä sopia tapaamisia.

Myös hyvä ohjeistus ja säännöt on hyvä olla kaikkien nähtävillä, jotta puisto voidaan pitää mahdollisimman siistinä ja turvallisena.

4.1.10 Pysäköinti

Koirapuiston läheisyydessä tulee olla riittävästi pysäköintitilaa käyttäjille. Opastus käytössä olevista parkkialueista tulee myös olla riittävän selkeä. Pysäköintitilaa tulee olla puiston käyttäjämäärään nähden riittävästi, ja oltava sijainniltaan puiston välittömässä läheisyydessä.

4.1.11 Esteettömyys

Esteetön kulkeminen on huomioitava koirapuistojen suunnittelu- ja rakennusvaiheessa. Esteettömyys on tärkeää, jotta puiston käyttö on mahdollista myös erityisryhmille. Puiston esteettömyyttä voidaan parantaa tasaisella maastolla ja kasvillisuudella. Ei suuria kaltevuuseroja maastossa, eikä kasvillisuutta tai muita esteitä kulkuväylillä. Istuin- ja levähdyspaikkoja tulee olla riittävästi, sekä mahdollisesti sateensuoja. Kalusteiden tulee olla helposti käytettävissä sekä turvallisia. Niiden ympärillä on oltava riittävästi tilaa, eivätkä ne saa sijaita kulkuväylillä. Esteettömyyden tavoitteena on turvallinen ja esteetön ympäristö kaikille käyttäjille (Estee-ton.fi).

4.1.12 Koirapuiston vähimmäisvarustus

Koira kuntalaisena oppaassa, on listattu vähimmäisvarustus, joka koirapuiston tulisi täyttää:

- jäteastia vain koirien jätöksille (1 300 l:n syväsäiliö tai kompostori): yksi yhteinen isojen ja pienten koirien aitausten väliin
- tavalliset 60 l:n roska-astiat
- molempiin aitauksiin kiintopenkki
- hiekoitushiekka-astia talvikautta varten
- valaisimet: vähintään yksi kahteen suuntaan osoittava valonheitin/aitaus tai kaupunkialueella kolme tavallista puistovalaisinta/ aitaus sekä valaisin huoltopihalle
- molempiin aitauksiin lapioita, harava tai muita puistotyökaluja koirien jätösten keräämistä varten

- huoltopihalla tila polkupyörille ja parkkipaikka autoille kohtuetaisyysdellä
- ilmoitustaulu huoltopihalle koirapuiston sääntöjä ja koiranomistajien ilmoituksia varten

(Koira kuntalaisena – opas kunnille ja koiranomistajille).

4.2 Omistajan vastuu koirasta

Koiran omistaja pystyy ensisijaisesti pitämään huolen koirapuiston yleisestä turvallisuudesta. Koirapuiston sääntöjä tulee ehdottomasti noudattaa, ja omaa koiraa silmällä pitää jatkuvasti, eikä koiraa saa jättää aitaukseen ilman valvontaa. Koiran ei saa antaa tuottaa vahinkoa muille koirille, ympäristölle tai ihmisille. Jokainen on itse vastuussa oman koiransa tuottamista vahingosta, ja jokaisen tulee itse pitää huolta, että vahinkoa ei pääse syntymään. Liian aggressiiviset koirat on syytä pitää pois alueilta, eikä myöskään liian arkoja koiria kannata päästää koirapuistoon.

Yleisten suositusten mukaan, lapsen ei tulisi viedä koiraa koirapuistoon, ilman aikuisen valvontaa. Koirien kanssa saattaa aiheutua yllättäviä tilanteita, joihin lapsi ei osaa reagoida.

Myös koirien kanssa leikkiessä, tulee miettiä, mikä on koirapuistossa sallittua, ja mikä ei. Esimerkiksi pallojen ja keppien heittäminen on useissa puistoissa kiellettyä, sillä se voi aiheuttaa vaaratilanteita ja kilpailua tai tappeluita koirien välillä.

4.3 Koirapuiston ilmapiiri

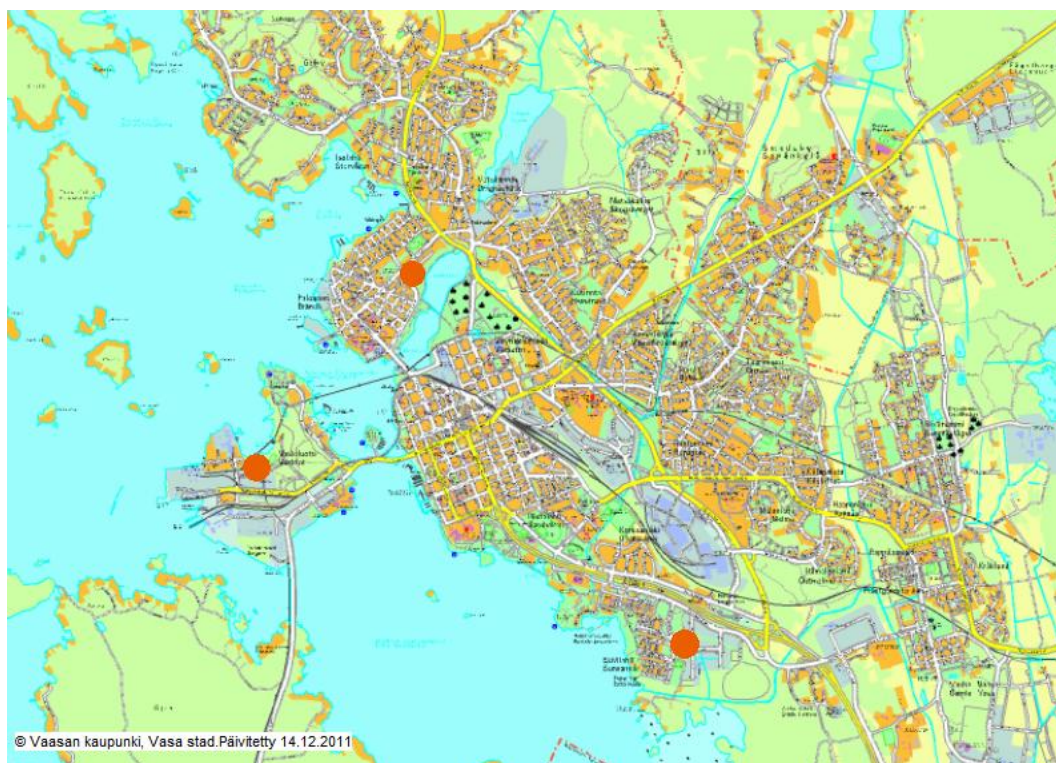
Jotta koirapuisto on viihtyisä, ja sinne halutaan tulla uudelleen, on käyttäjien luoma ilmapiiri ehdottoman tärkeä. Vastuuntuntoiset käyttäjät pitävät huolta alueesta, ja toivottavat uudet käyttäjät tervetulleiksi.

Koirapuistossa saattaa usein tulla erimielisyyksiä, ja huonoa palautetta, kun omaa koiraa yritetään suojella. Negatiivisesta palautteesta ei pidä pahastua, vaan yrittää ottaa opiksi, tai olla huomioimatta. Erimielisyydet aiheuttavat usein turhaa kähämää.

Puistokohtaisten sääntöjen noudattaminen koirapuistoissa on ehdottoman tärkeää, oikeanlaisen ilmapiirin takaamiseksi.

5 KOIRAPUISTOT VAASASSA

Vaasalaisia koiria ja koiranomistajia palvelee kolme käytössä olevaa, aidattua koirapuistoa, jotka ovat ahkerassa käytössä ympäri vuoden. Koirapuistot sijaitsevat Onkilahdessa, Suvilahdessa sekä Vaskiluodossa (Kuva 1).

Kuva 1. Koirapuistot Vaasassa (Vaasan kaupungin karttapalvelu 2012, Sanna Hangelin).

Nykyiset puistot sijaitsevat keskustan tuntumassa ja puistoihin on toimivat kulku-yhteydet kevyelle, kuin raskaalle liikenteelle. Uusille puistoille löytyy kysyntää etenkin Huutoniemen ja Gerbyyn suunnalta.

Onkilahden sekä suvilahden puistoissa on erilliset aidatut alueet pienille ja isoille koirille. Pienten koirien aitaus on sallittu ainoastaan koirille, joiden säkäkorkeus on alle 40 cm. Isojen koirien aitaus on tarkoitettu tätä suuremmille koirille. Vaskiluodon koirapuistossa on yksi aidattu alue, jossa pienet ja isot koirat saavat leikkiä vapaasti.

Vaasan koirapuistojen ylläpidosta vastaa Vaasan viheralueyksikkö. Puistojen pinta-alat, aitojen korkeudet ja materiaalit, sekä muut tarvittavat rakenteet, ovat suositusten mukaisia ja käytännössä toimiviksi todettuja ratkaisuja.

Puistot on käyttäjien vuoksi varusteltu penkeillä, jäteastioilla, valaisimilla sekä pysäköintialueilla. Puistojen edustalla on infotaulut, joissa esitetään käyttäjiä koskevat säännöt. Vastuu koirapuistoista kuuluu kaikille puiston käyttäjille. Puistot pysyvät viihtyisinä ja siisteinä sääntöjä noudattamalla.

Vaasan viheralueyksikkö on laatinut koirapuiston käyttäjille seuraavat säännöt:

1. Omistaja on vastuussa koirastaan. Pidä huolta koirastasi.
2. Vältä pallo- ja keppileikkejä, joista saattaa aiheutua koiratappelu.
3. Älä tuo rokottamatonta pentua, sairasta tai vihaista koiraa tai juoksuai-kaista narttua alueelle.
4. Siivoa itse koirasi jätökset.
5. Kasvillisuuden ja varusteiden vahingoittaminen on kielletty.
6. Pidä huoli, ettei koirasi haukunnallaan häiritse ihmisten yörauhaa (klo 22:00-07:00)
7. Sulje portti huolellisesti

(Vaasan kaupunki, 2012).

Säännöt koskevat kaikkia puiston käyttäjiä, ja niitä noudattamalla pidetään yllä puiston hyvää ja turvallista ilmapiiriä. Puistoja käyttäessä omistajan on tärkeä pitää mielessä vastuu omasta koirasta ja huomioida puiston muut käyttäjät. Puistojen käyttöaste pysyy hyvänä, kun pidetään huolta viihtyisästä ja mukavasta ilmapiiristä.

5.1 Vaskiluodon koirapuisto

Vaasan vaskiluodon koirapuisto on suosituksa käytössä ympäri vuoden. Koirapuisto sijaitsee Kaarlentiellä, lähellä Vaskiluodon satama-aluetta, sekä pururadan ja ulkoilureittien välittömässä läheisyydessä (Kuva 2).

Kuva 2. Vaskiluodon koirapuisto (Vaasan kaupungin karttapalvelu 2012).

5.1.1 Aidat

Vaskiluodon koirapuiston aitaus näytti yleisesti ottaen olevan hyvässä kunnossa. Aitauksessa ei ollut ylimääräisiä aukkoja, ja aita on kauttaaltaan ehjä. Aitaukseen on käytetty rullaverkkoaitaa, jonka materiaali on sinkitettyä teräslankaa. Materiaali on riittävän vahvaa käytettäväksi koirapuistoissa, ja se kestää esimerkiksi koiran puremat. Aitamateriaali kestää hyvin myös vaihtelevissa sääolosuhteissa ja pakkasissa. Vaskiluodon koirapuistossa aidan korkeus on alle kaksi metriä, mikä oli ainakin käyttäjien mielestä riittävä korkeus. Aitaus ei ulotu maan pintaa syvemmälle.

5.1.2 Portit

Porttiratkaisu Vaskiluodon koirapuistossa on kaikin puolin toimiva. Käyttäjiä varten on varattu yksi sisäänkäyntiportti, jossa on toimiva lukko. Portit toimivat moitteettomasti myös talviolosuhteissa, porttien käyttö ja niistä kulkeminen on vaivatonta. Porttien alta on aurattu ylimääräiset lumet pois, ja portit ovat kaikin puoli hyvässä kunnossa. Lukko on melko helposti avattavissa, eivätkä käyttäjät aina muista lukita porttia poistuessaan puistosta. Lukko kuitenkin ajaa asiansa, ja pysyy hyvin suljettuna, kun se vain muistetaan sulkea. Portit ovat samaa materiaalia, kuin puiston muu aita (Kuva 3).

Puistoon kulkee myös toinen portti, joka on varattu huoltotoimenpiteitä varten. Tämä portti on huomattavasti edellistä leveämpi, mutta materiaali on samaa kuin aidassa sekä toisessa kulkuportissa. Huoltoportti on suljettu vahvalla lukolla, ja se pidetään suljettuna muilta käyttäjiltä.

Kuva 3. Vaskiluodon puistossa portti on hyvässä kunnossa ja eteinen on riittävän suuri (Sanna Hangelin).

5.1.3 Eteinen

Vaskiluodon koirapuistoon on rakennettu eteinen, joka lisää puiston turvallisuutta. Eteinen on kooltaan riittävän suuri, koiran omistajalle jää riittävästi tilaa laskea koira turvallisesti vapaaksi. Eteinen on ympäröity samalla korkealla aidalla kuin koko muu puisto. Eteinen on pidetty hyvässä kunnossa myös talvella, eikä siihen ole päässyt kerääntymään ylimääräistä lunta (Kuva 3).

5.1.4 Aitauksen koko

Koirapuisto Vaskiluodon alueella on pinta-alaltaan noin 2500m². Alue on kohtalaisen suuri, ja siellä pääsee nopeajalkainenkin koira juoksemaan melko hyvin (Kuva 4). Vaskiluodossa ei ole aidattu erikseen aluetta isoille ja pienille koirille, mikä saattaa vaikuttaa puiston turvallisuuteen ja käyttöasteeseen. Pienet koirat jäävät helposti isompien koirien jalkoihin, minkä vuoksi voi syntyä vaaratilanteita.

Kuva 4. Vaskiluodon koirapuistossa ei ole erikseen aidattua aluetta pienille ja isoille koirille (Sanna Hangelin).

5.1.5 Pohjamateriaali

Pohjamateriaali puistossa on hyvin luonnonmukainen. Vettyvät paikat sekä porttien seudut ovat mursketta ja kivituhkaa. Talvella maasto on lumen peitossa, ja varsin hyvässä kunnossa. Ylimääräiset lumet on aurattu pois alueelta, eikä maa ole liukas.

5.1.6 Ympäristö

Vaskiluodon metsät tarjoavat ihanteellisen alueen koirapuistolle. Alue on hyvin luonnonmukainen ja puistossa on melko paljon ympäristön tarjoamia virikkeitä. Puita, pensaita ja kiviä on paljon, mikä tekee puistosta koiralle mielenkiintoisen (Kuva 5). Alueella on kuitenkin myös riittävästi tilaa leikkimiselle ja vapaana juoksemiselle. Maasto on myös korkeuseroiltaan vaihtelevaa, mikä tekee puistossa mielenkiintoisemman. Muita rakennettua virikkeitä, luonnon tarjoaminen yksityiskohtien lisäksi kuitenkin ole.

Kuva 5. Metsäinen maasto tarjoaa koiralle mielenkiintoisen ympäristön leikkimiseen (Sanna Hangelin).

Heinikkoa ja nurmikkoja puistossa kasvaa kesäisin melko paljon, mikä lisää puiston virikkeellisuutta. Pitkäksi kasvava nurmikko aiheuttaa kuitenkin puistolle omat haasteensa ja vaatii parempia huoltotoimenpiteitä, jottei heinikko kasva liian pitkäksi.

5.1.7 Siisteys

Siisteys on yksi koirapuiston tärkeimpiä kriteerejä, mutta vaatii kaikkien käyttäjien panostusta. Vaskiluodon puisto on yleisesti ottaen hyvin siisti (Kuva 6), ja useat Vaasalaiset koirapuistojen käyttäjät antoivat hyvää palautetta Vaskiluodon koirapuiston siisteydestä. Puiston siisteys on tärkeä asia puiston viihtyisyyden kannalta, mutta myös koiran terveyttä ajatellen, on tärkeää pitää puisto puhtaana. Koiran jätökset korjaamalla, voidaan puisto pitää siistinä, ja kaikkien on mukava viettää siellä aikaa. Vaskiluodon puistossa ei näkynyt jätöksiä, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Puistossa on yksi suuri jäteastia ja lapio, joiden avulla voidaan pitää puisto hyvässä kunnossa.

Kuva 6. Siistissä ja puhtaassa puistossa on mukava viettää aikaa (Sanna Hangelin).

5.1.8 Viihtyisyys

Koirapuistoissa viihtyisyys on tärkeässä asemassa, sillä eihän kukaan halua tulla puistoon, jossa ei viihdy. Vaskiluodon koirapuisto on sijainniltaan ja ympäristöltään viihtyisää ja rauhallista aluetta. Vaskiluodon puistossa koirien omistajat on huomioitu kahdella penkillä (Kuva 7). Erillistä katosta puistosta ei löydy, eikä muutenkaan sateensuojaa. Myös ilmoitustaulu, käyttäjien ilmoituksille, puuttuu.

Kuva 7. Puistossa on kaksi penkkiä, joissa koiran omistajat voivat levätä ja katsella koirien leikkejä (Sanna Hangelin).

Puisto on valaistu suurella lyhtypylväällä, joka sijaitsee puiston keskellä. Valaistus kattaa lähes koko puiston alueen, vaikka puisto on pinta-alaltaan melko suuri. Käyttäjät kertoivat pylvään aiheuttaneen vaaratilanteita, kun koirat ovat juosseet ja leikkineet alueella.

Vaskiluodon puistossa puuttuu myös koirille tarkoitettu vesipiste, mikä harmitti puiston aktiivisia käyttäjiä. Kesän kuumina hellepäivinä vesipiste olisi hyvä lisä puiston varusteisiin.

Puiston ulkopuolella on ohjetaulu puiston säännöistä ja käyttöohjeista, jotka on tarkoitettu kaikkien puiston käyttäjien noudatettaviksi (Kuva 8). Infotaulu on kaikkien käyttäjien nähtävillä, heti puiston sisäänkäynnin vieressä. Puiston sääntöjä on tärkeää noudattaa, jotta puisto pysyy miellyttävänä ja turvallisena paikkana niin koirille, kuin niiden omistajille.

Kuva 8. Vaskiluodon koirapuisto on tarkoitettu kaikenkarvaisille koirille (Sanna Hangelin).

5.1.9 Pysäköinti

Pysäköintitilaa Vaskiluodossa on aivan koirapuiston edessä. Pysäköintialue ei ole suuri, mutta varmasti riittävä puiston käyttöasteeseen nähden. Puistoon pääsee helposti autolla, mutta myös kevyen liikenteen väylät alueelle ovat hyvät. Opastus koirapuiston löytämiseksi on kuitenkin hiukan puutteellinen.

5.2 Onkilahden koirapuisto

Onkilahden koirapuistot sijaitsevat kauniissa ympäristössä Vapaudenpolulla Palosaarella, Onkilahden rannassa (Kuva 9). Onkilahdessa on erilliset aidatut alueet pienille sekä isoille koirille, mikä lisää puistojen suosiota.

Kuva 9. Onkilahden aidatut koirapuistot sijaitsevat viihtyisässä ympäristössä, Onkilahden rannassa (Vaasan kaupungin karttapalvelu 2012).

5.2.1 Aidat

Onkilahden koirapuistot tarjoavat leikki- ja juoksu-tilaa sekä pienille, että isoille koirille, omilla aidatuilla alueilla. Aidat ovat vahvaa verkkoaitaa, ja isojen ja pienten koirien puistojen välissä on puuseinä, sillä puistot ovat vieretysten (Kuva 10). Pienten koirien puolen aita on korkeudeltaan alle 1,5 metriä korkea, ja isojen koirien aita noin kaksi metriä. Aitaukset ulottuvat maahan, mutta ei maan alle. Aitaukset näyttivät olevan suhteellisen hyvässä kunnossa ja ehjiä.

Kuva 10. Onkilahden koirapuistot on aidattu verkkoaidalla, mutta isojen ja pienten koirien puistot erottaa vahva puuaita (Sanna Hangelin).

5.2.2 Portit

Sekä pienten, että isojen koirien puistossa on käytössä toimivat kulkuportit. Portteissa on helppokäyttöiset lukitusmekanismit, ja ne toimivat moitteettomasti. Portit toimivat hyvin myös talvikäytössä, niiden alustat ovat hyvässä kunnossa ja portit ovat muutenkin toimivat. Kummassakin puistossa on käyttäjien kulkuportin lisäksi, tarpeelliset huoltoportit, jotka on lukittu muilta käyttäjiltä.

5.2.3 Eteinen

Isojen koirien puistossa eteinen on kooltaan hyvin suuri (Kuva 11), mikä on huomattava etu käyttäjien kannalta. Isossa eteistilassa mahtuu hyvin lukitsemaan ja vapauttamaan koiran turvallisesti, eikä eteisessä ole ahdasta kulkea isonkaan koiran kanssa. Myös pienten koirien puolella eteinen on riittävän tilava.

Kuva 11. Onkilahden isojen koirien aitauksessa eteinen on hyvin suuri (Sanna Hangelin).

5.2.4 Aitausten koot

Onkilahden puistot ovat kooltaan huomattavasti pienempiä, kuin Suvilahden aitaukset. Onkilahden isojen koirien aitaus on pinta-alaltaan noin 2800 m² ja pienten koirien aitaus 1500 m². Aitaukset tarjoavat kuitenkin koirille hyvät puitteet vapaana juoksemiseen ja leikkimiseen.

Onkilahden puistojen turvallisuutta ja käyttömukavuutta lisää pienien ja isojen koirien omat aitaukset.

5.2.5 Pohjamateriaali

Pohjamateriaali Onkilahden koirapuistoissa on luonnonmukainen. Porttien ja eteisen alueet, sekä vettyvät kohdat ovat murskettua ja kivituhkaa. Talvella puistojen maasto on hyvä, eikä pohja ole niin liukas kuin Suvilahden puistoissa.

5.2.6 Ympäristö

Onkilahden koirapuistot sijaitsevat kauniissa ympäristössä, Onkilahden rannassa. Ympäristö on ihanteellinen koiran omistajan kannalta, mikä parantaa puistojen mukavuutta. Lähistöllä sijaitsee hyvät kulkureitit sekä kevyen liikenteenväylät. Puistoon pääsee helposti myös kävellen.

Koirapuistojen ympäristö, koirien kannalta, ei ole niin virikkeellinen, kuin muissa Vaasan koirapuistoissa. Puita isojen koirien aitauksen puolella on paljon, mutta pensaita, kiviä ja muita virikkeitä on hyvin vähän (Kuva 12). Pienten koirien puolella on melko vähän nuuskittavia, ja mielenkiintoisia kohteita koirille. Vapaata juoksuutilaa on kuitenkin paljon. Maasto on huomattavasti muita Vaasan koirapuistoja tasaisempi.

Kuva 12. Isojen koirien puistossa on paljon puita tuomassa puistoon mielekkyyttä (Sanna Hangelin).

5.2.7 Siisteys

Onkilahden puistot ovat yleisesti ottaen hyvin siistissä kunnossa. Molemmissa puistoissa on omat jäteastiat, sekä lapiot (Kuva 13). Koirien jätöksiä ei alueella näkynyt. Onkilahden puistojen siistinä pitoa varmasti parantaa puistojen helppo ja yksinkertainen maasto. Koiraa on helppo pitää silmällä koko alueella, kun tiheää metsäaluetta puistossa ei ole. Omistajan on mahdollista nähdä koiransa lähes koko ajan, ja täten jätökset saadaan todennäköisemmin korjattua.

Kuva 13. Pienten koirien aitauksen edustalla on kannellinen jäteastia (Sanna Hangelin).

5.2.8 Viihtyisyys

Koiran omistajan kannalta alue on ympäristöltään viihtyisä, ja etenkin kesällä alue on todella kaunis. Puistoissa käyttäjät on huomioitu muutamalla penkillä (Kuva 14), joita löytyy niin isojen, kuin pienienkin koirien aitauksista. Sadekatoksia puistoista ei kuitenkaan löydy. Puistoissa ei myöskään ole erillistä valaistusta,

mutta puistojen vieressä on valaistu reitti, joka luultavasti valaisee riittävästi myös koirapuistot.

Kuva 14. Onkilahden puistoihin on sijoitettu penkkejä koiran omistajia ajatellen (Sanna Hangelin).

Ilmoitustaulua, käyttäjien omille ilmoituksille puistossa ei ole. Puistojen edustalla on kuitenkin yleinen ilmoitustaulu puiston säännöistä.

5.2.9 Pysäköinti

Onkilahden puiston käyttäjille on puistojen läheisyydessä pysäköinti alue. Pysäköintialue on kuitenkin hiukan piilossa, eikä sinne ole riittäviä opasteita. Kaikki käyttäjät eivät pysäköintialueesta tiedä, ja lähitalojen asukkailta on tullut valituksia, kun puistojen käyttäjät jättävät autoja lähikerrostalojen pihoihin.

5.3 Suvilahden koirapuisto

Suvilahden koirapuistot sijaitsevat Suvilahdessa, Suvilahdentiellä (Kuva 15). Puistot keräävät runsaasti käyttäjiä ympäri vuoden, sillä alue on viihtyisä ja mielenkiintoinen. Alueen huomattava positiivinen puoli on isojen ja pienten koirien erilliset aitaukset. Koirapuistot sijaitsevat Suvilahden asuinalueen läheisyydessä, metsäisellä alueella. Lähimaastossa on myös pururata ja hyvät ulkoilumahdollisuudet.

Kuva 15. Suvilahden puistot (Vaasan kaupungin karttapalvelu 2012).

5.3.1 Aidat

Suvilahdessa on omat aitaukset isoille ja pienille koirille. Tämä lisää puistojen käyttöastetta, sillä monet käyttäjät kokevat isojen ja pienten koirien aitausten tuoman turvallisuutta (Kuva 16). Myös Suvilahden koirapuistoissa on aidoitukseen käytetty verkkoaitaa. Pienten koirien aitauksessa aidan korkeudeksi mitattiin alle 1,5 metriä ja isojen koirien puolella aidan korkeus on lähes kaksi metriä. Aita vaikuttaa olevan kohtuullisen hyvässä kunnossa ja pääosin ehjä. Aita ulottuu maahan asti, mutta ei maan alle. Isojen koirien aitauksesta käyttäjät antoivat pa-

lautetta, että aita on liian matala. Talvisin lumi nostaa maan korkeutta hieman, mikä tekee aidasta matalamman. Isomman koiran on mahdollista hypätä talvisin aidan yli. Puiston läheisyydessä oleva vilkasliikenteinen autotie voi täten olla vaarallinen. Suvilahden koirapuiston aitojen kunto talvisin sai hiukan negatiivista palautetta käyttäjiltä. Pienten koirien aidoitus on käyttäjien mukaan riittävän korkea.

Kuva 16. Pienet koirat voivat leikkiä Suvilahden puistossa omalla aidatulla alueellaan (Sanna Hangelin).

5.3.2 Portit

Sekä isojen, että pienen koirien puistossa on hyväkuntoiset kulkuportit, sekä suuremmat huoltotöihin tarkoitetut portit. Lukot toimivat molempien puistojen kulkuporteissa hyvin, ja ovat helppokäyttöisiä. Ongelmana Suvilahden puistojen kulkuporteissa on niiden soveltuvuus talvikäytössä. Porttiovien alareunat ovat niin tiiviit maahan nähden, että lumia ja jää pääsevät tukkimaan välikön (Kuva 17). Portin ja maan välinen rako ei saa olla kuitenkaan niin suuri, että pieni koira mahtuisi sen alta. Jollain tapaa portin avaamista on kuitenkin talvisin helpotettava.

Etenkin pienten koirien puolella portti oli hyvin tiukassa, kun jäätä oli päässyt kerääntymään portin alle niin paljon. Myös isojen koirien puolella käyttäjät olivat rikkoneet jäätä porttien alta, jotta kulkeminen helpottuisi, tai on ylipäättään mahdollista. Käyttäjät antoivat porttien talvikunnossapidosta negatiivista palautetta. Muuten portit ovat hyvässä kunnossa ja toimivia. Portit ovat korkeudeltaan samaa luokkaa kuin puiston muu aidoitus.

Kuva 17. Suvilahden puistojen portit ovat huonossa kunnossa talvella, kun jää ja lumi tukkivat portin alustan (Sanna Hangelin).

5.3.3 Eteinen

Pienten koirien aitauksessa eteinen on hyvin tilava. Eteisessä mahtuu laskea koira turvallisesta vapaaksi puistoon, ja siinä on tilaa useammalle koiralle samaan aikaan. Isojen koirien puolella eteinen on puolestaan huomattavasti pienempi kuin pienten koirien puolella. Eteinen on melko ahdas isojen koirien käyttöön.

Kummankin puiston eteinen on samaa verkkoaitaa kuin muu puisto. Myös aidan korkeudet ovat samaa muun puiston kanssa (Kuva 18).

Kuva 18. Pienten koirien puolella eteinen on hyvin suuri (Sanna Hangelin).

5.3.4 Aitauksen koko

Suvilahden koirapuistot tarjoavat isoille ja pienille koirille runsaasti tilaa juosta ja leikkiä vapaana. Isojen koirien puisto on Vaasan suurin koirapuisto, jonka pinta-ala on 4200 m². Pienten koirien puisto on pinta-alaltaan 1530 m². Tilaa molemmissa puistoissa on riittävästi, jotta koira pääsee juoksemaan ja leikkimään vapaasti (Kuva 19).

Suvilahden koirapuistojen turvallisuutta parantaa erikseen suurten ja pienten koirien aidatut alueet. Tämä lisää puistojen käyttöastetta, ja omistajien on mukavampaa päästää koira vapaaksi. Monet käyttäjät pitävät hyvin tärkeänä, että isoille ja pienille koirille on varattu erilliset aitaukset. Vaskiluodon koirapuisto sai negatiivista palautetta erillisten aitausten puuttumisesta.

Kuva 19. Pienten koirien puolella on riittävästi pinta-alan juoksemiseen ja leikkeihin (Sanna Hangelin).

5.3.5 Pohjamateriaali

Pohjamateriaali Suvilahden koirapuistoissa on luonnonmukainen. Puistot on rakennettu metsäalueelle. Vettyvät alueet, sekä portit ovat mursketta ja kivituhkaa. Kesäisin on pidettävä huolta, että puistossa ei ole vettyviä alueita. Muuten koirat sotkeentuvat, eikä puiston siisteystaso pysy hyvänä.

Talvisin ja keväisin puistot ovat hyvin liukkaita, mikä hankaloittaa koiranomistajien kulkua alueella. Käyttäjät antoivat negatiivista palautetta asiasta.

5.3.6 Ympäristö

Suvilahden koirapuistot ovat ympäristöltään hyvin mielenkiintoisia ja vaihtelevia. Puistoissa korostuu luonnonmukaisuus, ja niiden rakentamisessa on käytetty hyödyksi metsän tarjoamia mahdollisuuksia. Puistoissa on hyvin paljon kiviä, puita ja pensaita (Kuva 20). Alue on koirille mielenkiintoinen, sillä nuuskittavia paikkoja on paljon.

Kuva 20. Suvilahden koirapuistossa on luonnonmukainen ja mielenkiintoinen ympäristö ja vaihteleva maasto (Sanna Hangelin).

Maasto on myös hyvin vaihtelevaa ja mäkistä, tasainen kenttä on koirille tylsä. Suvilahden puistot tarjoavat koirille virikkeellisen maaston leikkimiseen ja juoksemiseen.

5.3.7 Siisteys

Suvilahden puistot vaikuttivat yleisesti ottaen siisteiltä. Alueelle on varattu jäteastiat koirien jätöksien ja muiden roskien varalle. Pysäköintialueella on yksi suuri jäteastia ja isojen koirien aitauksessa yksi, hiukan pienempi jäteastia. Pienten koirien puolella ei ole omaa jäteastiaa.

Kummassakin puistossa on käytössä lapiota, jotka helpottavat käyttäjiä pitämään aluetta siistissä kunnossa (Kuva 21). Haravoita puistoissa ei näkynyt.

Etenkin isojen koirien alue on niin suuri, että jätöksiä saattaa helposti jäädä alueelle omistajien huomaamatta. Isojen koirien puistosta käyttäjät antoivat palautetta, että puistossa saattaa silloin tällöin olla siivoamattomia jätöksiä. Pienten koirien puoli on helpompi pitää siistinä, sillä alue ei ole niin suuri.

Kuva 21. Isojen koirien puolella on kannellinen jäteastia ja lapiota (Sanna Hangelin).

5.3.8 Viihtyisyys

Suvilahden koirapuisto on koiran omistajan kannalta viihtyisä paikka. Puistojen käyttäjät on huomioitu alueella muutamalla, suhteellisen hyväkuntoisella penkillä (Kuva 22). Sateelta suojaavia katoksia puistoissa ei kuitenkaan ole. Valaistus puistoissa on hoidettu kahdella isolla valaisimella, jotka on sijoitettu puistojen ulkopuolelle. Koko puistojen aluetta siis ei ole valaistu, mikä saikin hieman huonoa palautetta. Etenkin isojen koirien alue on niin suuri, että valaistus ei kata koko

puistoa. Pimeällä koiran omistajien on hankala siivota koirien jätöksiä ja pitää alue siistinä.

Kuva 22. Puistoissa on penkkejä koiran omistajien iloksi (Sanna Hangelin).

Suvilahden puistoissa koirat on huomioitu vesipisteellä, mikä on tärkeä kesän hel-
lepäivinä. Ilmoitustaulua alueella ei ole, ainoastaan puistojen käyttöohjetaulut.

5.3.9 Pysäköinti

Pysäköintialue Suvilahden koirapuistoissa on sijoitettu aivan puistojen väliin. Py-
säköintitilaa alueella on muutamille autoille. Huomioiden, että alueella on kaksi
puistoa, voisi pysäköintitilaa olla enemmänkin.

6 KOIRAPALVELUIDEN KEHITYSTARPEET VAASASSA

6.1 Puistojen sijainti ja saavutettavuus

Vaasan koirapuistojen käyttäjiä haastateltaessa, tuli lähes poikkeuksetta ilmi toivomus uusista koirapuistoista. Koirapuistoja toivottiin etenkin Gerbyyseen sekä Huutoniemen alueelle, joista on pidempi matka olemassa oleviin koirapuistoihin.

Kulkuyhteydet koirapuistoihin on oltava hyvät, ja puistoihin olisi hyvä päästä myös kevyenliikenteen väyliä pitkin. Kaikilla käyttäjillä ei ole mahdollisuutta kulkea autolla, minkä vuoksi puistojen olisi oltava kaikkien helposti käyttäjien saatavilla.

Koirapuistojen ihanteellinen sijoituspaikka on valmiiden kulkuyhteyksien lähetyvillä, metsäisellä, luonnonmukaisella alueella, joka tarjoaa koiralle mielenkiintoisen ympäristön leikkiä vapaana. Koirapuistot eivät saa häiritä lähellä olevaa mahdollista asutusta.

6.2 Koko ja soveltuvuus

Onkilahden ja Suvilahden puistot saivat käyttäjiltä positiivista palautetta isojen ja pienten koirien omista puistoista. Monet käyttäjät kokevat tarpeelliseksi, että pieniäkin koiria voi käyttää turvallisesti puistoissa, ilman, että tarvitsee pelätä isompia koiria. Kaikki koirapuistot Vaasassa ovat kooltaan kohtuullisen kokoisia, vaikka Onkilahden puistot olivat osan käyttäjien mielestä liian pieniä. Vaskiluodon puistoa ei ole jaettu pienille ja isoille koirille, mikä jakoi mielipiteitä.

6.3 Aidat ja portit

Aidat ovat Vaasan kaikissa koirapuistoissa melko hyvässä kunnossa, ja ehjiä. Suvilahden isojen koirien aitauksen korkeutta käyttäjät arvioivat liian matalaksi. Koirien omistajat olivat sitä mieltä, että koira saattaa päästä helposti hyppäämään aidan ylitse, ja juosta lähellä olevalle vilkasliikenteiselle tielle. Aidan korkeus on ongelma etenkin talvisin, kun lumi nostaa maanpinnan korkeutta.

Portit ovat kaikissa koirapuistoissa varsin hyvässä kunnossa ja toimivat moitteettomasti. Lumi, ja talviset olosuhteet, kuitenkin tukkivat portteja paikoittain, ja portteja on hankala avata ja sulkea. Ongelma koskee etenkin suvilahden koirapuistoja. Puiston käyttäjät antoivat negatiivista palautetta porttien talvikunnossapidosta.

6.4 Maapohja, maasto

Kaikissa Vaasan koirapuistoissa maapohja on hyvin luonnonmukainen. Porttien seudut sekä vettyvät alueet ovat mursketta ja kivituhkaa. Molemmissa materiaaleissa on omat heikkoutensa, ja puiston käyttäjät antoivat huonoa palautetta pohjamateriaalista. Kivituhka tekee maapohjasta kauniin näköisen, mutta sateisella säällä muuttuu mudaksi ja sotkee koiran. Mikäli koira on pestävä aina sateisen sään jälkeen, saattaa käyttäjien motivaatio laskea, eikä puistoissa jakseta enää käydä niin ahkerasti.

Koirat kaivavat usein kuoppia, ja puistoissa olisi hyvä olla täyttöaineita, jolla käyttäjät voivat täyttää koirien kaivamia kuoppia. Kuopat voivat olla vaarallisia kun koirat juoksevat alueella.

Vaihteleva ja mäkinen maasto tarjoaa koiralle monipuolisen ja mielenkiintoisen alueen leikkiä. Tasainen maasto sopii kuitenkin hyvin juoksuharjoitteluun. On hyvä, että Vaasasta löytyy erilaisia puistoja. Onkilahden puistot ovat maastoltaan huomattavasti tasaisempia, kuin esimerkiksi Suvilahden puistot.

6.5 Luonto ja virikkeet

Virikkeellinen ja luonnonmukainen ympäristö koirapuistossa on todella tärkeää. Koirilla on oltava alueella paljon erilaisia ja mielenkiintoisia kohteita, joita se voi nuuskia ja tutkia. Suvilahden puistot ovat ympäristöltään kaikkein mielenkiintoisimpia. Ne tarjoavat koirille vaihtelevan ja mielenkiintoisen maaston, ja paljon puita ja pensaita. Toiveena käyttäjillä on kuitenkin saada alueelle lisää kiipeilypaikkoja ja esimerkiksi tunneleita. Myös Vaskiluodon puistoon toivottiin lisää mielenkiintoisia tunneleita ja muita virikkeitä.

6.6 Jätehuolto ja kunnossapito

Koirapuistoa rakennettaessa, on selvää, että puisto halutaan pitää siistinä ja käyttäjien kannalta mukavana. Vastuu puistosta on yhtälailla puiston käyttäjille, kuin sen ylläpitäjällä. Puiston ylläpitäjän tehtävänä on luoda edellytykset, että puisto on mahdollista pitää siistinä, turvallisena ja yleisesti hyvässä kunnossa. Käyttäjien tärkeimpiä tehtäviä on korjata koiran jätökset koirapuiston alueelta. Kaikissa Vaasan koirapuistossa on toimivat jäteastiat, eikä asiassa ole moittimisen varaa. Jäteastiat ovat kannellisia, ja helppo käyttää, eivätkä ne päästä hajuhaittoja ympäristöön. Jäteastioiden säännöllinen tyhjennys on myös tärkeää, jotta puisto pysyy siistinä. Vaasassa koirapuistojen jäteastioiden tyhjennyksestä vastaa Vaasan viheralueyksikkö.

Myös lapioita näytti puistoissa olevan, vaikka osa lapiosta ei ollutkaan aivan käyttökelpoisia. Puistojen käyttäjät huomauttivat korjaamattomista jätöksistä puistossa. Asiaan on kuitenkin hankala puuttua, sillä vastuu on ensisijaisesti puiston käyttäjillä. Toki hyvät siivousvälineet, kuten toimivat lapiot ja koirankakkapussit auttavat käyttäjiä pitämään puiston siistinä. Puistojen tulee myös ympäristöltään oltava sellaisessa kunnossa, että jätökset on helppo siivota. Eräs käyttäjä sanoi Vaskiluodon puiston olevan kesäisin sen verran huonossa kunnossa, että jätöksiä on hankala siivota pitkästä heinikosta. Metsäisillä alueilla olisi myös hyvä olla polkuja koiran omistajien varalta, että ei tarvitse kulkea pitkän heinikon seassa.

Talven liukkailla säillä, olisi puistoissa hyvä olla hiekkaa, jota puiston käyttäjät voisivat alueelle levittää. Etenkin Suvilahden puistot olivat vaarallisen liukkaita, eikä omistajan ole tällöin helppo kulkea alueella.

6.7 Koiran omistajien huomiointi

Kaikissa Vaasan koirapuistoissa on huomioitu myös koiran omistajien mukavuus. Jokaisessa puistossa on yksi tai useampi penkki. Penkit ovat yleisesti ottaen kohtuullisen hyvässä kunnossa, mutta isoimmissa puistoissa penkkejä voisi olla useampikin. Sadekatokset voisivat olla hyvä lisä koirapuistojen varustukseen. Sadekatokset parantaisivat puistojen käyttömahdollisuuksia huonollakin säällä.

Omistajat eivät mielellään tuo koiraansa pimeään puistoon leikkimään, minkä vuoksi koko alueen kattava valaistus on tärkeää. Jokaisessa koirapuistossa oli valaisinpylväät, eikä yksikään puisto ole täysin pimeä. Suvilahden isompien koirien puisto on kuitenkin niin suuri, että valaistus ei kata koko puiston pinta-alaa. Puiston käyttäjät olivat sitä mieltä, että esimerkiksi koirien jätöksiä alueella on hankala korjata, mikäli aluetta ei ole valaistu kokonaan. Muut puistot Vaasassa ovat huomattavasti pienempiä, eikä valaistus ole täten niin suuri ongelma.

Vaskiluodon koirapuiston käyttäjät antoivat negatiivista palautetta juomapaikan puutteesta. Etenkin kuumina kesäpäivinä juomapiste on ehdoton varuste koirapuistossa.

Yhdessäkään puistossa ei ollut ilmoitustaulua käyttäjien ilmoitusten varalla. Jokaisessa puistossa oli kuitenkin infotaulu puistoin säännöistä. Erillinen ilmoitustaulu, joka on varattu puiston käyttäjien ilmoituksia varten, olisi hyvä lisä koirapuistojen varustukseen.

7 YHTEENVETO

Luonnonmukaisuus, turvallisuus ja ympäristö, ovat tärkeitä seikkoja koirapuistojen kannalta. Kaiken kaikkiaan koirapuistoasiat ovat Vaasassa hyvällä mallilla ja koirapuistojen käyttäjät ovat pääosin tyytyväisiä Vaasan koirapuistoihin. Uusille puistoille löytyy kuitenkin aina kysyntää, ja puistojen käyttäjiä haastateltaessa parannettavaa löytyy aina. Perusasiat ovat kuitenkin kunnossa, ja Vaasan viheralueyksikkö tarjoaa koirien käyttöön kolme toimivaa ja turvallista koirapuistoa.

Tulevaisuudessa voisi rakentaa koirapuistoja alueille, joista on pitkät välimatkat nykyisiin puistoihin. Etenkin Huutoniemen ja Gerbyn suunnalle kaivataan koirapuistoja. Myös muihin koirille varattuihin alueisiin, kuten koirauittopaikkoihin, tulisi kiinnittää enemmän huomiota tulevaisuudessa. Vaasaan kaivataan aidattua aluetta, missä koiria voi uittaa vapaasti.

Koirapuiston käyttäjien antamasta palautteesta on ollut merkittävästi apua selvitystä tehtäessä. Talviset olosuhteet asettivat omat haasteensa puistojen tutkimiselle. Etenkin puiston maapohjan tutkimusta hankaloitti talvikausi ja lumi. Kesällä eri sääoloissa maapohjan laatu voi puiston käyttäjien mukaan vaihdella paljonkin.

LÄHTEET

Kirjat

Hannula, P. Jokinen, J. Spiik, M. 2010. Joka koiran lakitieto. Turenki. Kirjapaino Jaarli Oy.

Jaakonsaari, T. Ojala, A. 2011. Koiranomistajien oikeusopas. Latvia. Livonia Print.

Kokko. U. 2004. Koirien pikkujättiläinen. Porvoo. WS Bookwell Oy.

Meripaasi, M. 2004. Koiranvirkoja Suomalaisia työ- ja harrastuskoiria. Keuruu. Otavan Kirjapaino Oy.

Elektroniset julkaisut

Agility, Suomen Agilityliitto, viitattu 26.3.2012 , http://tango-109.srv.hosting.fi/wordpress/?page_id=3

Eläinsuojelulaki, viitattu 19.1.2012,
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=el%C3%A4insuojelulaki>

Esteetön.fi verkkosivut, esteettömyys puistoissa, viitattu 23.2.2012
http://www.esteeton.fi/portal/fi/tieto-osio/rakennettu_ymparisto/

Järjestyslaki, viitattu 19.1.2012,
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=j%C3%A4rjestyslaki>

Jätelaki, viitattu 19.1.2012,
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931072?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=j%C3%A4telaki>

Kuntalaki, viitattu 19.1.2012,
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950365?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kuntalaki>

Lemmikille.fi verkkosivut, Koirapuistot, viitattu 12.2.2012
<http://lemmikille.com/artikkeli.php?art=51>

Metsästyslaki, viitattu 19.1.2012,
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930615?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=mets%C3%A4styslaki>

Rikoslaki, viitattu 19.1.2012,
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=rikoslaki>

Suomen Eläinsuojeluyhdistystenliitto ry, viitattu 5.3.2012
http://www.sey.fi/elaintietoa/lemmikkielaimet/koira/koiran_kanssa_kesalla/

Suomen Kennelliitto, viitattu 15.3.2012a
<http://www.kennelliitto.fi/FI/koira/Etusivu.htm>

Suomen Kennelliitto, viitattu 17.3.2012b
<http://www.kennelliitto.fi/FI/koira/kaverikoira/etusivu.htm>

Suomen Kennelliitto, viitattu 10.4.2012c
http://www.kennelliitto.fi/FI/koira/faq/faq_harrastaminen/etusivu.htm

Suomen Kennelliitto, viitattu 17.3.2012d
<http://www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/nayttelyt/etusivu.htm>

Suomen Kennelliitto, viitattu 17.3.2012e
<http://www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/etusivu.htm>

Suomen Kennelliitto, viitattu, 26.3.2012f
<http://www.kennelliitto.fi/FI/koira/koirakuntalaisena/etusivu.htm>

Terveysuojelulaki, viitattu 19.1.2012,
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940763?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Terveysuojelulaki>

Turun kaupungin verkkosivut, Koirapuisto kaupunkisuunnittelussa, viitattu 27.2.2012 <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?contentid=51543>

Vaasan kaupungin karttapalvelu, viitattu 30.4.2012 <http://kartta.vaasa.fi/web/>

Vaasan kaupungin verkkosivut, koirapuistot, viitattu 23.4.2012
<http://www.vaasa.fi/WebRoot/380444/Vaasa2010SubpageWithoutBanner.aspx?id=1133610>